

ת"פ 53541/01/17 - מדינת ישראל נגד יניב לוי, טל לוי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 53541-01-17 מדינת ישראל נ' לוי ואח'
תיק חיצוני: 299868/2015

בפני	כבוד השופט דב פולוק
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	1. יניב לוי 2. טל לוי

החלטה

המבקש, טל לוי, מבקש מבית המשפט לפסוק לו את הוצאות הגנתו לאחר שזוכה זיכוי מלא בהכרעת הדין שניתנה ביום 23.12.2019. זאת בהתאם לקבוע בסעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

לטענתו, בתיק זה לא היה יסוד לאשמתו, ותובע סביר לא היה מגיש כתב אישום בעניינו.

המבקש, טל, מציין שהוא אדם ללא עבר פלילי, ושמצא 9.7.2015 מונף מעל ראשו איום ההליך הפלילי, עד לזיכוי. עוד הוא מציין כי המחשבה שהוא מואשם בדבר שלא עשה היתה קשה מנשוא עבורו.

עוד מוסיף המבקש כי התיק היה מורכב ורגיש וחייב מאמץ רב שהתבטא באורך החקירות ובצורך לצרף חוות דעת מומחה. בעניין זה הוא מציין שההוצאות המשפטיות להן נדרש בשביל ההליך, יחד עם אחיו, יניב, עולות לכדי 25,000 ₪.

מנגד, סוברת המאשימה שיש לדחות את הבקשה. שכן, לטענתה, הבסיס הראייתי עליו נשענה בהגשת כתב האישום כנגד המבקש ואחיו היה איתן, ובוסס בו סיכוי סביר להרשעתם. שכן, המתלון, קרן, טען בהודעתו במשטרה כי טל תקף אותו, וכך גם עלה מהודעתו של העד אנגלמן, שהמבקש פרק את האבנים יחד עם אחיו.

גם מדו"ח הפעולה של השוטר עולה שבהגיעו למקום שמע את המתלון אומר כי הותקף על ידי שני הנאשמים. כך עלה גם מן המסמכים הרפואיים והתמונות המפרטים את החבלות שנגרמו למתלון.

עוד מוסיפה המאשימה שהמבקש, על אף שניתנה לו הזדמנות להעיד שאחיו, יניב, הוא שתקף את קרן, בחר לטעון בעדותו כי אחיו הוא זה שהותקף. זאת בניגוד לעדויות שמסרו עדי התביעה וקביעת בית המשפט בהכרעת הדין.

באשר למשך הזמן בו התנהל ההליך, טוענת המאשימה כי האירוע התרחש ביום 9.7.2015 וכתב האישום המקורי הוגש ביום 7.2.2016. לאחר הגשתו, הדיונים נדחו וכתב האישום המקורי נמחק ביוזמת ב"כ הנאשמים. על כן היא סוברת שאין להביא שנה זו במכלול הזמן שחלף.

לאחר שכתב האישום הוגש מחדש נקבע הדיון ליום 23.3.2017 וההקראה נדחתה בשל אי התייצבותו של

הנאשם יניב. כן נדחו מספר דיונים נוספים לבקשת המבקש ואחיו. לאור זאת סוברת המאשימה כי על אף פרק הזמן שחלף מעת הגשת כתב האישום ועד סיום בירור האשמה, מדובר בפרק זמן סביר לאור התנהלות התיק, והתנהלותם של המבקש ואחיו במהלך ההליך.

לאור האמור, סוברת המאשימה שיש לדחות את הבקשה, כיוון שעצם זיכויו של המבקש אינה מעידה על כך שהחלטה להעמידו לדין היתה בלתי סבירה. שיקוליה של המאשימה היו עניינים ומיקצועיים בלבד. לא נטען כי החקירה נוהלה שלא בתום לב, לא היו מחדלי חקירה, וההליך המשפטי נוהל באופן יעיל.

דין והכרעה:

סעיף 80 לחוק העונשין קובע כי:

(א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור.

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, סכומי מקסימום להוצאות ולפיצויים האמורים.

(ג) החלטת בית המשפט לפי סעיף זה ניתנת לערעור כפסק דין בפלילים.

בסעיף החוק מצוינות שתי עילות בגינן מוסמך בית המשפט לפסוק לנאשם שזוכה פיצויים או הוצאות הגנה.

העילה הראשונה - היא שלא היה יסוד לאשמה,

והעילה השנייה - היא קיומן של נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת פיצוי או הוצאות הגנה כאמור.

הרציונל העומד בפני בית המשפט בבואו להכריע בבקשה של נאשם לפיצוי ולהוצאות הגנה לפי סעיף 80 לחוק העונשין הינו איזון בין אינטרס ההגנה על הנאשם מפני הנזק שעלול להיגרם לו מניהול הליך פלילי כנגדו, בסופו הוחלט שלא להרשיעו, אל מול האינטרס הציבורי באכיפת החוק על ידי רשויות התביעה בלא מורה העלול לפגוע בהתנהלותם התקינה:

"הצד האחד למשוואת השיקולים מטיל זרקור על הנזק שנגרם לנאשם בעקבות ההליך הפלילי שנכפה עליו. אכן, יהיו תוצאות ההליך אשר יהיו, עצם העמדתו של אדם לדין עלולה לשאת עימה פגיעה בזכויות היסוד של הפרט, ובכלל זה בכבוד האדם, בחופש העיסוק שלו, בפרטיותו, בשמו הטוב וכשהעמדה לדין כרוכה במעצר- גם בחירותו...הצד השני במשוואת השיקולים המתגלמת בסעיף 80 לחוק העונשין, עניינו בחשש כי חיוב

המדינה בפיצויים עלול להקשות על הגשתו המיטבית של האינטרס הציבורי באכיפת החוק ובהבאתם של עבריינים למשפט, שהוא נשמת אפה של מדינת חוק....כלל הקובע פיצוי אוטומטי כל אימת שמשפטו של נאשם מסתיים בזיכוי עלול להביא, נוכח המשאב התקציבי המוגבל, להרתעת יתר של רשויות התביעה ולרפות את ידיהן מהגשת כתבי אישום גם כשהדבר מתבקש לאור חומר הראיות".

(ע"פ 5923/07 **ראשיד שתיאווני נ' מדינת ישראל** (ניתן על ידי השופטים פורקציה, ארבל ואלון, ביום 6.4.2009).

כעת נבחן האם מתקיימת בענייננו אחת מן העילות האמורות:

העילה הראשונה - "לא היה יסוד להאשמה"

תחילה נציין שהיותו של הנאשם זכאי בדינו הוא תנאי בסיסי להחלתו של הסעיף, אולם כמובן שאין משמעות הסעיף שאם הנאשם יצא זכאי לא היה יסוד להאשמה.

מן הפסיקה עולה שעל בית המשפט לבחון את סבירות שיקול דעתם של רשויות התביעה עובר להגשת כתב האישום. אם יגיע בית המשפט למסקנה שמלכתחילה לא היה מקום להעמיד את הנאשם לדין מפני שהעובדות הנטענות אינן מהוות עבירה מבחינה משפטית, או מפני שהיה ברור מראש שחומר הראיות שבידי התביעה אינו מספיק לשם הרשעה הנאשם בפלילים, יהיה מקום לפסוק הוצאות ופיצוי לנאשם על-פי החוק.

כך נקבע בע"פ 4466/98 **ראמי דבש נ' מדינת ישראל**, (ניתן על ידי השופטים ברק, אור, מצא, חשין, דורנר, ביניש וריבלין, ביום 22.1.2002):

"עד שנגיע לכלל מסקנה כי לא היה יסוד להאשמה, אין די בכך שניווכח כי נאשם זוכה במשפטו. זיכוי של נאשם הוא תנאי מוקדם והכרחי אך אין הוא תנאי מספיק. שומה עליו על בית-המשפט להוסיף ולבדוק את תשתית הראיות שהייתה עובר להגשת כתב-האישום לבית-המשפט, שרק כך יוכל להגיע לכלל מסקנה אם היה ואם לא היה יסוד להאשמתו של פלוני בדין פלילי. כך, למשל, ניתן לומר כי לא היה יסוד להאשמה במקום שהמעשה אינו עולה כלל כדי היותו עבירה, או במקום - והוא השכיח - שאין תשתית ראיות ראויה".

כמו כן, נקבע שהמבחן לקביעת סבירות שיקול דעתה של התביעה הינו מבחן אובייקטיבי, ונקודת הזמן בה נבחן שיקול הדעת הוא ערב הגשתו של כתב האישום.

בע"פ 11024/02 **ראלב מנצור נ' מדינת ישראל**, (ניתן על ידי השופטים אור, לוי וחיות, ביום 9.10.2003):

"ההלכה הפסוקה קובעת כי המבחן שעל-פיו יקבע בית-המשפט, בדיעבד, כי לא היה יסוד להאשמה הוא מבחן אובייקטיבי. על בית-המשפט להציב עצמו בצומת הדרכים שבו ניצבה התביעה ערב הגשת כתב-האישום ולבחון אם באותה נקודת זמן ובהינתן התשתית הראייתית שהייתה בפניה באותה עת, ההחלטה להעמיד לדין הייתה סבירה, קרי אם היה בחומר החקירה שנאסף כדי להעלות אצל תובע סביר ציפייה כי בידיו ראיות לכאורה לביסוס ההרשעה".

מן האמור עולה שעל בית המשפט לבחון מהי התשתית הראייתית שעמדה בפני רשויות התביעה טרם הגשת כתב האישום, והאם היה די בתשתית זו כדי להצדיק את הגשתו של כתב האישום. בהתאם לכך, עלינו לבחון, אם כן,

את המבחן האובייקטיבי לפיו האם לאור ראיות אלו היה תובע סביר צופה את הרשעת הנאשם במקרה זה.

זאת גם כפי שעולה מדבריו של כב' השופט מלצר בע"פ 5097/12 גל (אשר) בוגנים נ' מדינת ישראל, (ניתן על ידי השופטים אור, מלצר ועמית, ביום 15.1.2013):

"המבחן הנדרש לקיומה של העילה הראשונה שמכוחה ניתן "להפעיל" את סעיף 80 לחוק העונשין (דהיינו שמי שזוכה - לא היה יסוד לאשמתו), הוא מבחן "התובע הסביר" ו"הסיכוי הסביר להרשעה". בהתאם לאמת מידה זו יש לבחון באופן אובייקטיבי האם לנוכח התשתית הראייתית שהייתה מונחת בפני התביעה, היה תובע סביר וזהיר מגיע למסקנה שיש מקום להגשת כתב אישום...הנה כי כן, על מנת להיכנס לקטגוריה של העילה הראשונה המצדיקה פיצוי והחזר הוצאות, יש צורך להוכיח כי כתב האישום הוגש מבלי שהיה לו בסיס כלשהו, או שהיסוד להאשמה היה רעוע ביותר...מדובר איפוא בסיטואציות חריגות של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה ביותר, או אי סבירות מהותית ובולטת...בהכרעו בנושא זה - בית המשפט יתן דעתו לכלל הנסיבות, לרבות אלו הנוגעות: לחקירה, להתנהלות התביעה ולהליך המשפטי עצמו...מטבע הדברים התממשות עילה זו צפוי להיות נדיר".

מעיון בתשתית הראייתית במקרה דנן אני מתרשם שהיה בסיס להגשת כתב האישום כנגד המבקש. שכן,

בהודעתו של קרן במשטרה מיום 9.7.2015 נכתב כי "יניב וטל התנפלו עלי בבת אחת, הפילו אותי על האדמה". יש במשפט זה להעיד על תקיפה, לכאורה, זאת אף אם נתעלם מחילוף השמות שנעשה בכתב יד שורות מספר קודם לכן בהודעה.

גם בהודעה שמסר קרן במשטרה ביום 22.7.2015 הוא חוזר על גרסתו שהותקף גם על ידי טל באומרו: "טל נתן לי אגרוף לעין".

כן עולה גם מדו"ח הפעולה שערך השוטר יוסי בן שלוש ביום האירוע נכתב כי קרן מסר "לדברי המודיע שני עובדים תקפו אותו בכל חלקי גופו בשלב זה לא מעוניין בטיפול רפואי המודיע מבקש לזרז ניידת".

אומנם עד התביעה עמינדב אנגלמן, שהיה בעת האירוע, מנהל עבודה בפרויקט הבנייה, מסר בהודעתו במשטרה כי "טל...לא תקף פיזית הוא רק עמד ליד יניב. לא ראיתי את טל תוקף מישהו", אולם למול גרסתו של קרן הדבר דורש בדיקה ומעלה חשד. זאת בפרט לאור מעורבותו של אנגלמן בפרויקט הבנייה, כך שלא ניתן לומר עליו שהוא עד אובייקטיבי לחלוטין, והעניין דורש בדיקה.

כמו כן, במסמכים הרפואיים שצורפו תועדו חבלות שנגרמו לקרן, אשר לכאורה, נגרמו לו מתקיפתם של המבקש ואחיו.

נראה אם כן שעל אף ההחלטה לזכות את המבקש, התשתית הראייתית שהייתה בידי התביעה בעת ההחלטה על הגשת כתב האישום לא הייתה רעועה, ותובע סביר וזהיר היה, ככול הנראה, מגיע למסקנה שיש מקום להגשת כתב האישום. לאור האמור אני סובר שהיה בסיס להגשת כתב האישום על סמך מסד הראיות שהוצג בפני.

כעת נבחן האם במקרה דנן התקיימה העילה השנייה ליישומן של סעיף 80 לחוק העונשין.

עמוד 4

העילה השנייה - "נסיבות אחרות המצדיקות זאת"

עילה זו של "נסיבות אחרות המצדיקות חיוב המדינה בפיצוי נאשם שזוכה" מעניקה לבית המשפט שיקול דעת רחב באשר לטיב הנסיבות המקיימות עילה זו. הפסיקה תוחמת עילה זו בקובעה כי קיימות שלוש קבוצות של נסיבות שעל בית המשפט להביא בחשבון בבואו לבחון את קיומה של עילה זו: 1. נסיבות שענינן הליכי המשפט במקרה הספציפי הנדון, 2. סוג הזיכוי של הנאשם (מוחלט, טכני, מחמת הספק), 3. נסיבותיו האישיות של הנאשם.

זאת כפי שעולה, למשל, מדברי כב' השופט עמית בע"פ 1442/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (ניתן על ידי השופטים ג'ובראן, עמית וסולברג, ביום 26.2.2013):

"ענייננו מתמקד אפוא בחלופה השנייה של "נסיבות אחרות המצדיקות זאת", שהיא כרקמה הפתוחה שבית המשפט רשאי ליצוק לה תוכן ממקרה למקרה תוך הפעלת שיקולים פרטניים של צדק וחמלה ושיקולים כלליים של מדיניות משפטית. למרות עמימותה של חלופה זו, הפסיקה נתנה בה סימנים, ובענין דבש נקבעו שלוש קטגוריות של נסיבות להכוונת שיקול הדעת של בית המשפט: הליכי המשפט עצמם; אופי וטיב הזיכוי; נסיבות אישיות של הנאשם החיצוניות למשפט. לצד קטגוריות אלו התפתחו בפסיקה מבחני-משנה, כגון התנהגות המשטרה והתביעה (באופן זדוני או רשלני); התנהגות הנאשם בחקירתו או במהלך משפט (כגון נאשם ששיקר או שמר על זכות השתיקה); סוג העבירה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא זיכוי".

במקרה דנן אני סובר כי משפטו של המבקש התנהל בקצב סביר, ופרק הזמן שנדרש לשם השלמתו לא חרג מן המקובל. אכן, רצוי היה לו ניתן לסיים משפטים תוך פרקי זמן קצרים יותר, ואולם נוכח העומס המוטל על בית המשפט, אלו פרקי הזמן הנדרשים לשם שמיעת המשפט ומתן הכרעת הדין.

כן, לא הובאו בפניי נסיבות אישיות מיוחדות בעניינו של המבקש המצדיקות את קבלת הבקשה במקרה דנן.

לאור כל האמור לעיל, סבורני כי לא הוכחה עילה המצדיקה תשלום פיצוי לנאשם ועל כן החלטתי לדחות את הבקשה.

21.6.2021